Šifra kandidata:

Državni izpitni center

M 2 3 1 5 3 1 1 2

SPOMLADANSKI IZPITNI ROK

FILOZOFIJA

Izpitna pola 2

Esej

Torek, 30. maj 2023 / 120 minut

Dovoljeno gradivo in pripomočki:
Kandidat prinese nalivno pero ali kemični svinčnik.
Konceptna lista sta na perforiranih listih, ki ju kandidat pazljivo iztrga.

SPLOŠNA MATURA

NAVODILA KANDIDATU

Pazljivo preberite ta navodila.
Ne odpirajte izpitne pole in ne začenjajte reševati naloge, dokler vam nadzorni učitelj tega ne dovoli.

Prilepite kodo oziroma vpišite svojo šifro (v okvirček desno zgoraj na tej strani).

Izpitna pola vsebuje 15 esejskih naslovov, od katerih izberite enega. Esej naj obsega najmanj 600 besed. Število točk, ki jih lahko dosežete, je 22.

V preglednici z "x" zaznamujte, kateri esej naj ocenjevalec oceni. Če tega ne boste storili, bo ocenil prvi esej, ki ste ga pisali.

1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.	10.	11.	12.	13.	14.	15.

Pišite v izpitno polo z nalivnim peresom ali s kemičnim svinčnikom v za to predvideni prostor **znotraj okvirja**. Pred esej prepišite številko in naslov eseja, ki ste ga izbrali. Pišite čitljivo. Če se zmotite, napačno besedo ali poved prečrtajte in jo zapišite na novo. Nečitljivo besedilo bo ocenjeno z 0 točkami. Osnutek eseja pišite na konceptna lista. Osnutek se ne upošteva pri ocenjevanju.

Zaupajte vase in v svoje zmožnosti. Želimo vam veliko uspeha.

Ta pola ima 16 strani, od tega 3 prazne.

© Državni izpitni center
Vse pravice pridržane.

M 2 3 1 5 3 1 1 2 0 2

Scientia Est Potentia Scientia Est Potentia Scientia Est Potentia Scientia Est Potentia Scientia Est Potentia

V sivo polje ne pišite. V sivo polje ne pišite. V sivo polje ne pišite. V sivo polje ne pišite. V sivo polje ne pišite. V sivo polje ne pišite.

V sivo polje ne pišite. V sivo polje ne pišite. V sivo polje ne pišite. V sivo polje ne pišite. V sivo polje ne pišite. V sivo polje ne pišite. V sivo polje ne pišite. V sivo polje ne pišite.

Konceptni list

perforiran list

M 2 3 1 5 3 1 1 2 0 4

Konceptni list

V sivo polje ne pišite. V sivo polje ne pišite. V sivo polje ne pišite. V sivo polje ne pišite. V sivo polje ne pišite. V sivo polje ne pišite.

V sivo polje ne pišite. V sivo polje ne pišite. V sivo polje ne pišite. V sivo polje ne pišite. V sivo polje ne pišite. V sivo polje ne pišite. V sivo polje ne pišite.

Konceptni list

perforiran list

M 2 3 1 5 3 1 1 2 0 6

Konceptni list

V sivo polje ne pišite. V sivo polje ne pišite. V sivo polje ne pišite. V sivo polje ne pišite. V sivo polje ne pišite. V sivo polje ne pišite.

V sivo polje ne pišite. V sivo polje ne pišite. V sivo polje ne pišite. V sivo polje ne pišite. V sivo polje ne pišite. V sivo polje ne pišite. V sivo polje ne pišite. V sivo polje ne pišite.

Prazna stran

M 2 3 1 5 3 1 1 2 0 8

NAVODILA ZA PISANJE ESEJA

Napišite esej, ki naj bo dolg najmanj 600 besed. Bodite pozorni na **analizo ključnih pojmov** (in na problematizacijo njihove samoumevnosti) ter na razlago in **argumentacijo stališč**, ki jih boste v eseju predstavili. Pri razlagi in utemeljevanju uporabite **konkretne primere**, oprite pa se seveda na **filozofske perspektive**, ki ste jih obravnavali na pripravah. V eseju obravnavajte **vsaj dva pogleda** na dani problem, pri čemer se od zdravorazumskega premisleka poskusite dvigniti do filozofskega mišljenja, ki premisli tudi **izhodišča posameznega pogleda**.

Vprašanje stvarnosti

1. Razpravljajte o trditvi: Vprašanje o prasnovi je prvo, a verjetno tudi poslednje filozofsko vprašanje. Ko bo znan ta odgovor, bodo poznani vsi.
2. Razpravljajte o trditvi: Če smisel ne obstaja, potem ne moremo govoriti o avtentičnem življenju.
3. Razpravljajte o trditvi: Edina stalnica v svetu je sprememba, saj kot pravi Heraklit: »V isto reko stopamo, pa spet ne stopamo: smo in nismo.«

Vprašanje spoznanja

4. Razpravljajte o trditvi: »Spoznanje se res začne z izkustvom, a nima svojega izvora samo v izkustvu.« (Immanuel Kant)
5. Razpravljajte o trditvi: Mišljenje je odvisno od jezika, zato imajo ljudje, ki govorijo različne jezike, različna spoznanja.
6. Razpravljajte o trditvi: Teorija, ki je ni moč zavreči, ni znanstvena teorija.

Vprašanje morale

7. Razpravljajte o trditvi: Kdor deluje iz sočutja, v resnici še ni moralen, saj ga vodi čustvo, moralnega človeka pa vodi razum.
8. Razpravljajte o trditvi: Nenačrtovana dejanja so rezultat nagonskih odločitev, ki kljub morebitnim negativnim posledicam ne morejo biti podvržene moralni sodbi.
9. Razpravljajte o trditvi: Moralno je najprej pomagati tistemu, ki je družbi najbolj koristen.

Posameznik in skupnost

10. Razpravljajte o trditvi: Država je orodje zatiranja v rokah vladajočega razreda. Pravičnost bi lahko dosegli šele v brezrazredni družbi.
11. Razpravljajte o trditvi: »Uporabiti moč na katerem koli članu civilizirane skupnosti proti njegovi volji je mogoče edino le z namenom, da preprečimo oškodovanje drugih ljudi.« (John Stuart Mill)
12. Razpravljajte o trditvi: Če je oblast ta, ki določa zakone, potem je kakršenkoli upor proti njej nujno nezakonit.

Filozofija religije

13. Razpravljajte o trditvi: Bog je nespoznaten, a tudi če bi bil spoznaten, ne bi bil izrekljiv.
14. Razpravljajte o trditvi: Bog je sicer ustvaril svet, a ne kot nekaj ločenega od sebe: Bog in vesolje sta v resnici eno.
15. Razpravljajte o trditvi: Slediti božjim načelom pomeni delati dobro.

V sivo polje ne pišite. V sivo polje ne pišite. V sivo polje ne pišite. V sivo polje ne pišite. V sivo polje ne pišite. V sivo polje ne pišite.

V sivo polje ne pišite. V sivo polje ne pišite. V sivo polje ne pišite. V sivo polje ne pišite. V sivo polje ne pišite. V sivo polje ne pišite. V sivo polje ne pišite. V sivo polje ne pišite.

ŠTEVILKA IN NASLOV ESEJA

M 2 3 1 5 3 1 1 2 1 0

V sivo polje ne pišite. V sivo polje ne pišite. V sivo polje ne pišite. V sivo polje ne pišite. V sivo polje ne pišite. V sivo polje ne pišite. V sivo polje ne pišite. V sivo polje ne pišite.

V sivo polje ne pišite. V sivo polje ne pišite. V sivo polje ne pišite. V sivo polje ne pišite. V sivo polje ne pišite. V sivo polje ne pišite. V sivo polje ne pišite. V sivo polje ne pišite.

M 2 3 1 5 3 1 1 2 1 2

V sivo polje ne pišite. V sivo polje ne pišite. V sivo polje ne pišite. V sivo polje ne pišite. V sivo polje ne pišite. V sivo polje ne pišite. V sivo polje ne pišite.

V sivo polje ne pišite. V sivo polje ne pišite. V sivo polje ne pišite. V sivo polje ne pišite. V sivo polje ne pišite. V sivo polje ne pišite. V sivo polje ne pišite. V sivo polje ne pišite.

M 2 3 1 5 3 1 1 2 1 4

V sivo polje ne pišite. V sivo polje ne pišite. V sivo polje ne pišite. V sivo polje ne pišite. V sivo polje ne pišite. V sivo polje ne pišite. V sivo polje ne pišite.

V sivo polje ne pišite. V sivo polje ne pišite. V sivo polje ne pišite. V sivo polje ne pišite. V sivo polje ne pišite. V sivo polje ne pišite. V sivo polje ne pišite. V sivo polje ne pišite.

Prazna stran

M 2 3 1 5 3 1 1 2 1 6

Prazna stran

V sivo polje ne pišite. V sivo polje ne pišite. V sivo polje ne pišite. V sivo polje ne pišite. V sivo polje ne pišite. V sivo polje ne pišite.